

Rovasti Jyrki Penttonen 1968–2023

Isä Jyrki Penttonen, Ortodoksisten nuorten liiton ja muissa kirkon nuorisopiireissä – entisissä ja nykyisissä – Bentsona tai lyhyemmin abba G:nä tunnettu oli pitkän linjan nuorisotyöntekijä. Hän syntyi 8.10.1968 Joensuussa ja tuli tutuksi monille leirinohjaajana jo 80-luvulla niin ONL:n, Joensuun kuin Helsingin leireilläkin. ONL:n papiksi hän siirtyi vuonna 1999 Helsingistä uskonnonopetustyöstä, kirkon nuorisotyön ydintä sekin.

Joensuun aikana isä Jyrki tuki monien tulevien kirkon työntekijöiden ihmisenä kasvua Joensuussa ystävänä, rippi-isänä ja erilaisten kulttuuristen toimintojen ideanikkarina. Paluu Helsinkiin ja nuorisopapiksi oli luonteva siirtymä uralla ensin sijaiseksi ja sitten vakituiseksi vuoden 2005 syksyyn asti, jolloin tehtävät Lapin kirkkoherrana kutsuivat perheen Rovaniemelle. Uudelleen asettuminen Helsinkiin Itä-Helsingin toimintakeskuksen papiksi ensin Mellunmäkeen ja sitten Myllypuroon tapahtui muutaman Lapin-vuoden jälkeen.

Itä-Helsingin toimintakeskuksen, erityisesti yhteisön rakentaminen monikulttuuriseen lähiökontekstiin, tuotti uudenlaista toimintakulttuuria kirkkoomme. Vuokratiloissa toimiva, kertaalleen muuttanutkin kappeli, muodostui yhteisön sydämeksi, joka näyttää esimerkillään, että seurakunta ei ole seinissä, vaan ihmisissä. Tässä rakennustyössä isä Jyrkin luottamusta herättävä ja joustava persoona oli keskeinen tekijä. Hän tulikin tänä aikana erityisen tärkeäksi hengelliseksi isäksi monille helsinkiläisille ikään ja taustaan katsomatta.

Kajaanin seurakunta valitsi isä Jyrkin kirkkoherrakseen 2017, missä hän viihtyikin parisen vuotta. Pohjolan valkea kaupunki kuitenkin kutsui jälleen, ja isä Jyrki tekikin viimeiset vuodet papin sijaisuudet Helsingin ja Joensuun seurakunnissa Helsingistä käsin.

Varmaan parhaiten isä Jyrkiä kuvaa termi helposti lähestyttävä. Vaikka hän suhtautuikin pieteetillä Pohjois-Karjalassa omaksumaansa tapaan toimittaa jumalanpalveluksia ”vanhojen” tapaan, hän ei suhtautunut ihmisiin juhlallisesti kirkollisen kulttuurin kategorioista käsin, vaan ihmisestä itsestään käsin. Kunnioitus ihmisiä kohtaan juuri sellaisina kuin he ovat näkyy vaikkapa tästä erään nuoren palautteesta vuosien takaa: ”Kriparilla papilla oli aikaa synnintunnustuksella todella kuunnella minua ja murheitani.” Isä Jyrki on ollut käytettävissä lasten ja nuorten kanssa toimimiseen ja olemiseen

erottamattomana osana seurakuntatyötä koko uransa ajan, vaikka olikin ilmiömäinen ihmisten tuntija ikään katsomatta.

Kristuksen lauman paimentamista tehosti kaksi muuta sydämen asiaa: jalkapallo ja kirjallisuus, joiden myötä keskenään hyvin erilaiset ihmiset tulivat helposti läheisiksi isä Jyrkille. Vaikka isä Jyrki ei tarvinnutkaan ortodoksina olemiseen matkoja kaukaisiin luostareihin tai muita näyttäviä hurskauden harjoituksia, hänen veljellinen rakkautensa ulottui myös Viron ortodoksisen kirkon tukemiseen Viron ortodoksisen kirkon ystävyysseura VYS:n monivuotisena puheenjohtajana. Hänelle Kirkko oli oman perheen, rakkaiden vaimon ja tyttäreiden sekä sen yhteisön keskellä, jota hänet kulloinkin oli osoitettu palvelemaan rippi-isänä, pappina ja lopulta entistä enemmän esirukoilijana.

Ihmisten elämä iloinen ja suruinen oli isä Jyrkille kilvoituskenttä, jossa Jumalan läsnäolo tuli osaksi arkea. Syöpädiagnoosin hän sai toimiessaan vanhan kotiseurakuntansa, Joensuun, papin sijaisena kevättalvella 2022. Luoja soi lisääntynyttä verrattuna lääkäreiden huonoimpiin arvioihin ja isä Jyrki nukkui rauhallisesti pois 5.10.2023.

Teemu Toivonen

Kirjoitus on aiemmin julkaistu Helsingin ortodoksisen seurakunnan verkkosivuilla.